

Σχεδιάζοντας... σχεδιαστές

Νέοι δημιουργικοί σχεδιαστές ξεπηδούν μέσα από το Τμήμα Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου και Επίπλου του ΤΕΙ στην Καρδίτσα.

Το Τμήμα Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου - Επίπλου του Παραρτήματος Καρδίτσας του Τεχνολογικού και Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΤΕΙ) Λάρισας ιδρύθηκε πριν από έξι χρόνια, το 1999. Το περιεχόμενο σπουδών του τμήματος καλύπτει τα γνωστικά αντικείμενα της επιστήμης και τεχνολογίας ξύλου, της τεχνολογίας παραγωγής επίπλου και του σχεδιασμού επίπλου, με γνώμονα την οικονομία, το σεβασμό στο περιβάλλον και την κοινωνική αποδοχή. Στο πρόγραμμα μαθημάτων της σχολής υπάρχουν αρκετά μαθήματα που αφορούν στο σχεδιασμό του επίπλου. Στο άρθρο αυτό παρουσιάζουμε την εμπειρία μας από την περυσινή (2004-5) διδασκαλία σε ένα από τα μαθήματα αυτά, του "δημιουργικού σχεδιασμού επίπλου" που διδάσκεται στο Ε' εξάμηνο της σχολής όταν ο σπουδαστής έχει ήδη εξοικειωθεί με το σχέδιο.

Τι είναι δημιουργικός σχεδιασμός

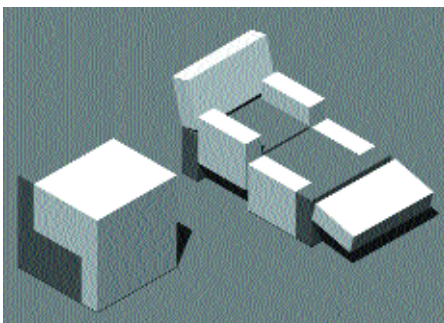
Τι είναι αλήθεια σχεδιασμός και τι δηλώνει ο επιθετικός προσδιορισμός "δημιουργικός"; Από τους υπάρχοντες ορισμούς, στην ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία, επιλέγουμε έναν του καθηγητή Π. Τζώνου, τον οποίο επιχειρούμε να επαναδιατυπώσουμε, προσαρμόζοντάς τον στα καθ' ημάς. Σχεδιασμός, λοιπόν, είναι η ανθρώπινη νοητική δραστηριότητα κατά την οποία το υποκείμενο, με δεδομένη μια επαρκώς διατυπωμένη πρόθεση (πρόγραμμα), καταλήγει σε μια πρόταση για βελτίωση μιας υπάρχουσας κατάστασης. Στο πρόγραμμα πρέπει να είναι σαφώς διατυπωμένη τόσο η υπάρχουσα κατάσταση της οποίας επιδιώκεται η βελτίωση, όσο και η κατεύθυνση προς την οποία αναζητείται αυτή (στοχοθεσία σχεδιασμού). Επισημαίνεται πως από την διατύπωση του παραπάνω ορισμού απουσιάζουν λέξεις κλειδιά, όπως: σχέδιο, χαρτί, μολύβι, καλλιτεχνική ή εικαστική δημιουργία κ.ά. Αντιθέτως τονίζεται ο όρος νοητική δραστηριότητα, που αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση και χρονικά προηγείται οποιασδήποτε επαφής του μολυβιού με το χαρτί.

Με αυτά τα χαρακτηριστικά ο όρος: "δημιουργικός" σχεδιασμός / design αντιδιαστέλλεται από τον όρο drawing, που είναι κυρίως "δικεπεραιωτικός" σχεδιασμός.

Κατά τη διαδικασία του δημιουργικού σχεδιασμού υπεισέρχονται διάφορες παράμετροι ή συνιστώσες, οι σημαντικότερες από τις οποίες εντάσσονται σε τέσσερις κατηγορίες: αισθητικές, κατασκευαστικές, λειτουργικές, κοινωνικοοικονομικές.

Μέσα από τη σχεδιαστική πράξη οι σπουδαστές αντιλήφθηκαν πως παρόλο που για λόγους μεθοδολογικούς, οι τέσσερις παραπάνω κατηγορίες παραμέτρων του σχεδιασμού εξετάστηκαν στη θεωρία χωριστά, η νοητική αξιοποίηση τους κατά τη διαδικασία του δημιουργικού σχεδιασμού, στο εργαστήριο, δεν γινόταν με τρόπο αποσπασματικό, αλλά ολιστικό και η αντιμετώπισή τους, υποχρεωτικά, δεν ήταν γραμμική, αλλά σφαιρική.

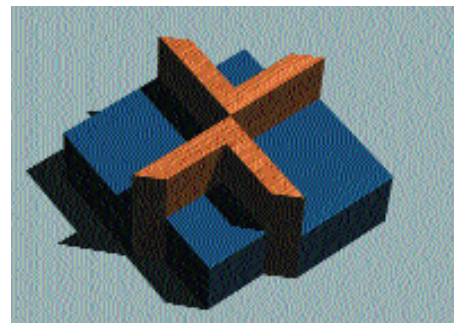
Συνειδητοποιήσαν, επίσης, πως ο επαγγελματίας σχεδιαστής (designer) δεν αρκεί να είναι εμπνευσμένος δημιουργός. Πρέπει να διαθέτει το προσόν να μπορεί να ελέγχει την δημιουργία του και να την κατευθύνει με γνώμονα την εξυπηρέτηση συγκεκριμένων στόχων και σκοπών. Πως εκ των υστέρων πρέπει να διαθέτει την ικανότητα να αξιολογεί ποιοτικά την δημιουργία του, να

Άννα Φραγκιαδάκη

Χρυσοβαλάντης Παπαδόπουλος

Ζωή Παζαίτη

την καταγράψει, να την αποκρυπτογραφήσει, να την ερμηνεύει και να την αναλύει, να τη μετράει, να τη ζυγίζει, με όρους αντικειμενικούς. Μόνο έτσι, μετατρέποντας την εμπειρία του σε γνώση, μπορεί να κάνει βήματα προόδου, καθώς αποκρυπτογραφώντας τον δημιουργικό του λόγο, κωδικοποιώντας τα εκφραστικά του μέσα και αποκρυσταλλώνοντας το προσωπικό του συνθετικό λεξιλόγιο θα μπορεί να ανακαλέσει εκείνα τα στοιχεία στο έργο του που μπορούν να αναπαραγάγουν ένα επιθυμητό αποτέλεσμα.

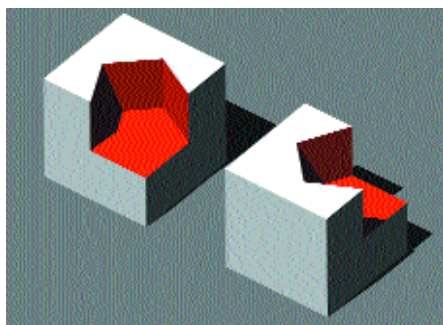
Σχεδιασμός πρωτότυπου καθίσματος

Μια από τις εργασίες που κλήθηκαν να διεκπεραιώσουν, κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, οι σπουδαστές του συγκεκριμένου μαθήματος αφορούσε στο σχεδιασμό ενός πρωτότυπου καθίσματος.

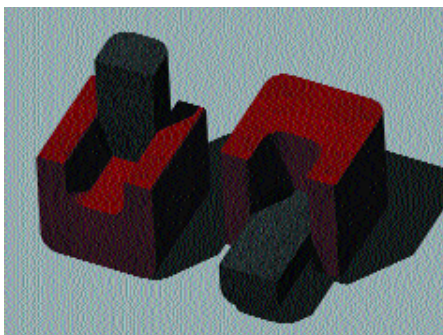
Συγκεκριμένα, κλήθηκαν να μετασχηματίσουν ένα κύβο σε ατομικό κάθισμα, μέσω συγκεκριμένων διαδικασιών (κατάτμηση, αφαίρεση, επανατοποθέτηση, μετατόπιση, περιστροφή), με στόχο το σχεδιασμό ενός καθίσματος με κύριο χαρακτηριστικό τη συμπαγή γεωμετρικότητα.

Έτσι ο κάθε σπουδαστής παρουσίασε τη δουλειά του σε σχέδιο κλίμακας 1:5 το οποίο συνοδεύταν από μακέτα σε κλίμακα 1:10 από εύπλαστο υλικό, που να επιδέχεται εύκολο κόψιμο και επανασυγκόλληση (πλαστελίνη, πηλός).

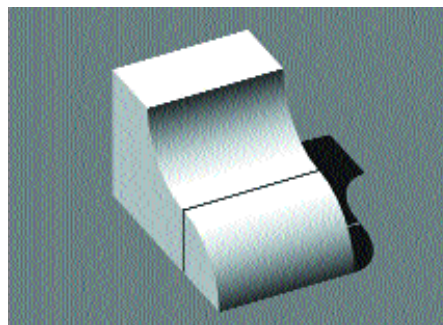
Μέσα απ' αυτή την άσκηση οι σπουδαστές επιχείρησαν να ανακαλέσουν και να ενσωματώσουν στο σχεδιασμό χαρακτηριστικά του επίπλου, που μέσα από προηγούμενη άσκηση είχαν μάθει να αναγνωρίζουν, καταγράφουν, ερμηνεύουν, κωδικοποιούν, αξιολογούν, με διαφορετικό κριτήριο και γιατί, κάθε φορά, σε σχέση με τη

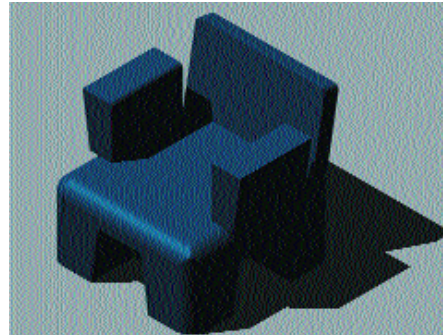
Παναγιώτα Κασσιδίου

Θανάσης Κοτσώνης

Άννα Καραγεώργου

Κυριακή Χειράκη

μορφή, τα υλικά, τα χρώματα, τη λειτουργία - εργονομία, την κατασκευαστική δομή, το αισθητικό αποτέλεσμα, κοινωνικο-πολιτιστικά και οικονομικά κριτήρια. Κυρίως, όμως, ένιωσαν το βασικό χαρακτηριστικό της δημιουργίας που είναι η χαρά, μέσα από την προσέγγιση του σχεδιασμού ως "δημιουργικού παιχνιδιού", αντιμετωπίζοντας κατ' ουσία ένα "μη πρόβλημα".

Το γεγονός, πως η αγορά ή η παραγωγή, σε καμιά περίπτωση δεν θα έθετε παρόμοιο πρόβλημα - πάντως όχι με τέτοια διατύπωση - καθιστά αυτή την άσκηση ιδιαίτερα χρήσιμη στην προσπάθεια εξοικείωσης των σπουδαστών με τις διαδικασίες του δημιουργικού σχεδιασμού, δηλαδή τη συμμόρφωση με τους όρους και τις απαιτήσεις ενός συνθετικού προβλήματος κι ενός σχεδιαστικού προγράμματος και όχι αυτή καθ' αυτήν τη σχεδίαση ενός καθίσματος.

Παρόλο που η άσκηση αυτή στοχεύει, κυρίως, στη διαδικασία του δημιουργι-

κού σχεδιασμού και όχι στο αποτέλεσμα, οι προτάσεις που παρουσιάστηκαν ήταν ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες και ευρηματικές.

Μέσα από τέτοιες εκπαιδευτικές διαδικασίες, το τμήμα Ξύλου και Επίπλου της Καρδίτσας, προετοιμάζει στελέχη του κλάδου του σχεδιασμού επίπλου στην Ελλάδα, που τίποτα δεν έχουν να ζηλέψουν από τους ξένους σχεδιαστές. Το μόνο - ίσως - που μπορούμε να κάνουμε είναι να δώσουμε ευκαιρίες και να επιδείξουμε εμπιστοσύνη σε αυτούς τους νέους και σίγουρα το αποτέλεσμα θα μας εκπλήξει. **Ε**

Οι φωτογραφίες που πλαισιώνουν το άρθρο είναι εργασίες σπουδαστών του ΤΕΙ.

Ο κος Νίκος Σαμαράς είναι Αρχιτέκτονας MSc του Ε.Μ.Π. διδάσκων του Τμήματος Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου και Επίπλου του ΤΕΙ Λάρισας, Παράρτημα Καρδίτσας.